Súd:	Okresný súd Lučenec
Spisová značka:	16C/54/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6623203017
Dátum vydania rozhodnutia:	20. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Dušan Kucbel
ECLI:	ECLI:SK:OSLC:2023:6623203017.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec, pred sudcom JUDr. Dušanom Kucbelom, v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D.. XXXX/X, B., právne zastúpený Mgr. Ivanom Bugrim, advokátom, so sídlom Námestie SNP 23, Zvolen, proti žalovanému Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 5 371,85 Eur, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 5 371,85 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu o výške trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Predmetom sporu bol nárok žalobcu ako príslušníka hasičského a záchranného zboru na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku nesprávnej transpozície smernice EP a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj „smernica“) do vnútroštátneho poriadku. Žalobca v rámci prostriedkov procesného útoku argumentoval tým, že služobný čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne. Pracovná zmena sa skladá z výkonu štátnej služby, po ktorej nasleduje určená služobná pohotovosť na pracovisku. V rámci pracovnej zmeny žalobca odpracuje 24 hodín. Služobná pohotovosť na pracovisku sa však žalobcovi nezarátava do pracovného času. V prípade, ak počas pracovnej pohotovosti je žalobca povolaný na výjazd, mení sa služobná pohotovosť na prácu nadčas. V zmysle čl. 6 písm. b) smernice, ktorý má podľa judikatúry Súdneho dvora EU (ďalej aj „SD EU“) priamy účinok, nesmie nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas presiahnuť v priemere viac ako 48 hodín v rámci 7 dní. Podľa čl. 2 ods. 1 smernice a judikatúry SD EU sa považuje služobná pohotovosť na pracovisku za pracovný čas. Tým, že zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej aj „zákon“) pracovnú pohotovosť nezarátava do pracovného času, je daný rozpor medzi vnútroštátnym právom oproti právu EU. Škoda, ktorá žalobcovi vznikla predstavovala ujmu za stratu odpočinku po práci, na ktorý má nárok. Tiež došlo k zásahu do jeho práva na ochranu jeho zdravia, práva na súkromie a rodinný život, pretože reálne odpracoval viac, ako pripúšťa smernica. Rovnako dochádza k zásahu do práva žalobcu na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky garantované Ústavou SR. Ak by došlo žalovaným k správnej transpozície smernice, nedochádzalo by k porušeniu jeho práva a nedošlo by na jeho strane k strate odpočinku. O aplikácii smernice na hasičov svedčí judikatúra SD EU. Negatívne vymedzenie čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS sa týka zabezpečenia fungovania služieb civilnej ochrany pri vážnej situácii, len v súvislosti s osobitnými činnosťami civilnej ochrany (prírodná, technologická katastrofa a pod.) Výšku nemajetkovej ujmy odvíjal od úpravy § 122 ods. 2 písm. a) zákona, ktorý upravuje odmenu za tzv. nariadenú pracovnú pohotovosť (v domácom prostredí), pretože je z hľadiska analógie najbližším inštitútom. Primeranú náhradu preto predstavoval

rozdiel medzi peňažnou náhradou za určenú služobnú pohotovosť a nariadenú služobnú pohotovosť za každú jednu odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti za žalované obdobie, ktoré vyčíslil v tabuľkách pod bodom F. žaloby. Výška nemajetkovej ujmy nie je neprimeraná, s poukazom aj na rozhodovaciu prax súdov v iných prípadoch hasičov. Podľa SD EU už len strata odpočinku je dôvod pre odškodnenie. Z hmotnoprávneho hľadiska ide o špecifickú situáciu. Poukázal na rozhodnutia v rámci obvodu Krajského súdu v Banskej Bystrici. Referenčné obdobia, kedy dochádza k posúdeniu priemeru 48 hodín v siedmich dňoch, musia byť konkrétne zapracované v právnom predpise a stanovené vopred. V opačnom prípade je odkazovanie na referenčné obdobia pre adresáta nejasné a nezrozumiteľné. Preto je vhodnejšie počítať priemer za celé žalované obdobie.
Žalovaný v rámci procesnej obrany namietal, že s poukazom na čl. 2 ods. 2 smernice 89/381/EHS sa ustanovenia smernice (2003/88/ES) na príslušníkov hasičského a záchranného zboru neuplatnia. Ich činnosť je možné subsumovať pod pojem osobitných činností služieb civilnej ochrany. Namietol pasívnu vecnú legitimáciu v spore, pretože žalobca mal žalovať svojho zamestnávateľa, ak sa domnieval, že smernica voči nemu nebola správne použitá. Služobná pohotovosť je výkonom štátnej služby. Služobný čas je podľa zákona časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Za služobný deň sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu pracovného času. Poukázal pritom na kolektívne zmluvy. Nebolo mu zrejmé, ako mohla žalobcovi vzniknúť škoda. Pokiaľ nie je zásah, môže žalobca počas pohotovosti odpočívať, na čo má vytvorené podmienky. Za služobnú pohotovosť (neaktívnu) je odmeňovaný. V zmysle judikatúry SD EU musí súd skúmať, či žalobca prejavil primeranú snahu odvrátiť škodu a využil všetky právne prostriedky. Posúdenie referenčných období je potrebné vnímať v súvislosti s pandémiou COVID-19. Spôsob výpočtu škody žalobcom skôr predstavuje mzdový nárok. Je veľmi mätúci a predstavuje skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia primeranej peňažnej náhrady škody formou doplatku a nie nemajetkovú ujmu. Žalobca vedel o podmienkach výkonu služby, bol s nimi oboznámený, nenamietal ich. Namietol spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného času, poukázal na 4 mesačné referenčné obdobie. Náhrad nemajetkovej ujmy je neprimeraná s poukazom na náhradu ujmy obetiam trestných činov, ktoré utrpia závažnejší zásah. Súd musí pri rozhodovaní zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale na osobu poškodeného, jeho život, prostredie kde pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo a následkov v spoločenskom uplatnení. Poukázal na obdobné spory a vzniesol tiež námietku premlčania nároku, namietol nemiestnu príslušnosť. Podľa neho žalobca nepreukázal zásah do práva na súkromný a rodinný život, ako aj ďalších namietaných práv.

2.Na predbežnom prejednaní sporu nebolo podľa § 151 ods. 2 CSP v spojení s § 186 ods. 2 CSP sporné, že žalobca je príslušníkom hasičského a záchranného zboru odo dňa 14.10.2015. Žalobca má rozvrhnutý nerovnomerne pracovný čas, ktorý sa skladá z jednej zmeny do konca roka 2021 rozdelenej na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti a od 01.01.2022 na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti. Nebolo sporné, že žalobca sa v rámci jednej zmeny nachádza v mieste výkonu služby minimálne 24 hodín. Služobná pohotovosť bola upravená do konca roka 2021 v čase od 22:30 hod. do 05:30 hod. a od roku 01.01.2022 v čase od 22:00 hod. až do 06:00 hod. V mieste výkonu služby sa striedajú tri zmeny. Žalobca počas určenej služobnej pohotovosti je povinný byť v mieste výkonu služby aj k dispozícii k plneniu služobných povinností a nemôže sa vzdialiť z pracoviska.

3. Súd na pojednávaní vykonal dokazovanie navrhnutými dôkazmi podľa § 185 ods. 1 CSP, z ktorých zistil, že na priložených výplatných páskach položka FPČ predstavovala fond pracovného času za daný mesiac. Odp. h. predstavuje reálne odpracovaný čas bez zarátania služobnej pohotovosti. Údaj pohotovosť na pracovisk. a prvá číselná hodnota k tejto položke je počet hodín odslúženej služobnej pohotovosti na pracovisku a ďalšia číselná hodnota je odmena za túto službu (dôkaz výplatné pásky žalobcu). Žalobca nastúpil ako príslušník do prípravnej služby dňa 03.05.2014, odkedy začal vykonávať službu v 24 hodinových zmenách. Trápi ho, že pracuje viac ako by mal. Má 2 deti, ktorým potrebuje venovať veľa času vzhľadom na ich vek. Všetka starostlivosť o deti je na manželke, ktorá pracuje od rána do poobedia, rieši s nimi úlohy a krúžky, keď je doma, tak jej pomáha. Keď je doma, pomáha s vychystaním detí do školy a škôlky, vtedy sa dajú ranné cesty skĺbiť. Z dôvodu, že sa krúžky detí prelínajú, stalo sa, že kvôli jeho práci deti nemohli ísť na krúžky. Musí v súčasnosti pomáhať aj svojej matke, ktorá má zdravotné problémy. S manželkou v minulosti hrávali volejbal, hrával futbal, vôli deťom sa toho vzdal. Zároveň sa musí starať o svoju starú matku, ktorej robí nákupy a chodí za ňou. Medzi službami majú kurzy. Stane sa, že v priebehu jedného týždňa má trikrát 24 hodinovú službu a medzitým má napríklad zdravotný kurz. Nie je to však pravidlom. Počas kurzov dochádza k problémom so

starostlivosťou o maloleté deti. Zamestnávateľ mu kompenzuje čas strávený na kurzoch mimo služby náhradným voľnom. S jeho čerpaním je problém. V službe ich má slúžiť 11, minimálny stav je 7. Z dôvodu čerpania náhradného voľna a dovolenky kolegami je problém s tým, aby si vybral voľno vtedy, kedy chce. Ak by mal čas upravený ako stanovuje smernica, tento čas by mohol využiť na vlastnú rodinu, pomohol by manželke s vozením do školy, škôlky, s krúžkami, s učením detí. Ak nie je na zásahu, tak ráno po službe deti odvezie do školy. Ak je náročná služba, deň po službe si musí oddýchnuť, poobede sa venovať deťom a oddýchne si v podstate až druhý deň. Ak ho povolajú do služby, nemôže to odmietnuť, jedine v prípade, ak by bol vopred vypísaný. Za to mu je poskytnuté opäť náhradné voľno. Neobjaví sa to ani v odpracovaných hodinách na výplatnej páske. Spánok už nemá taký ako mal, nepociťuje nič vážnejšie. So zamestnávateľom to riešili v rámci služobného postupu, na schôdzach, pri káve. Riaditeľ im uviedol, že sa to bude riešiť, avšak doposiaľ sa to nezmenilo. Syn chodí na futbal, dcéra chodí na tanečnú. Ak sa prekrývajú tréningy a je doma, tak sa s manželkou rozdelia, kto ide s ktorým dieťaťom. Ak nie je doma (ak je v práci), tak sa deti dohodnú a prestriedajú, ktoré z detí nejde na krúžok. Prípadne sa na krúžkoch čakajú. Stalo sa mu, že na futbalový zápas syna nešiel kvôli práci (dôkaz výsluchom žalobcu).

4. Zo zisteného skutkového stavu súd teda zistil, že dňom, kedy nastúpil žalobca ako hasič, začal vykonávať službu na popísané smeny. T. j. od 03.05.2014 začal vykonávať služby v rámci 6 mesačného referenčného obdobia upraveného v § 86 ods. 1 zákona. Šesť mesačné referenčné obdobie žalobcu tak sa aplikuje od 03.05. – 03.11. a následne od 03.11. – 03.05. nasledujúceho roka. Deň začiatku a konca je totožný s poukazom na § 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Súd pri výpočte vychádzal zo súčtu fondu pracovného času na mesiac a doby strávenej pohotovosťou na pracovisku z výplatných pások.
Súd dospel k skutkovému zisteniu, že na referenčné obdobie od 03.05. – 03.11.2020 dopadá priemerne 26,29 týždňa. Z predložených výplatných pások za dané obdobie (ktoré žalobca označil ako dôkaz až od júla 2020, nie od 03. mája 2020) súd zistil, že žalobca za toto referenčné obdobie odslúžil 930,77 hodín. Priemerne za týždeň t. j. 930,77 / 26,29 týždňa tak žalobca odslúžil 35,40 hodiny.
Za referenčné obdobie od 03.11.2020 – 03.05.2021, t. j. 25,86 týždňa odslúžil 1334,30 hodín, čo je v priemere na týždeň 51,60 hod. Za dané obdobie tak v každom týždni odslúžil 3,6 hod. nad 48 hodín, čo je spolu 3,6 x 25,86 = 93,10 hod.
Za referenčné obdobie od 05.05.2021 – 03.11.2021, t .j. 26,29 týždňa odslúžil 1350,56 hodín, čo je v priemere na týždeň 51,37 hod. Za dané obdobie tak v každom týždni odslúžil 3,37 hod. nad 48 hodín, čo je spolu 3,37 x 26,29 = 88,60 hod.
Za referenčné obdobie od 03.11.2021 – 03.05.2022, t. j. 25,86 týždňa odslúžil 1285,42 hodín, čo je v priemere na týždeň 49,71 hod. Za dané obdobie tak v každom týždni odslúžil 1,71 hod. nad 48 hodín, čo je spolu 1,71 x 25,86 = 44,22 hod.
Za referenčné obdobie od 03.05.2022 – 03.11.2022, t. j. 26,29 týždňa odslúžil 1357,79 hodín, čo je v priemere na týždeň 51,65 hod. Za dané obdobie tak v každom týždni odslúžil 3,65 hod. nad 48 hodín, čo je spolu 3,65 x 26,29 = 95,96 hod.
Za referenčné obdobie od 03.11.2022 – 03.05.2023, t. j. 25,86 týždňa odslúžil 1275,68 hodín, čo je v priemere na týždeň 49,33 hod. Za dané obdobie tak v každom týždni odslúžil o 1,33 hod. nad 48 hodín, čo je spolu 1,33 x 25,86 = 34,39 hod.
Za referenčné obdobie od 03.05.2023 – 03.11.2023, t. j. 26,29 týždňa odslúžil 241,23 hodín, čo je v priemere na týždeň 9,18 hod.
Súčtom hodín, ktoré žalobca v rámci každého referenčného obdobia odslúžil v priemere na týždeň (7 dní) naviac nad 48 hodín, súd dospel k skutkovému záveru: Celkový počet odslúžených hodín (fondu pracovného času + pohotovosť na pracovisku) žalobcu predstavovalo za všetky uplatnené referenčné obdobia 356,27 hodiny čo je / 24 hodín = 14,84 dňa. Teda 15 dní.

5. Žalobca nepreukázal, že za prvé referenčné obdobie odslúžil viac hodín, pretože nepredložil ako dôkaz, dokonca ani netvrdil rozhodujúce skutočnosti, za obdobie od 03.05.2020, ale až od 01.07.2020. Preto súd vychádzal pri zisťovaní údajov v rámci prvého referenčného obdobia, z ktorého si uplatnil len časť, len z dôkazov, ktoré mal k dispozícii. Je na ťarchu žalobcu, že nevedel stotožniť, kedy u neho začalo plynúť referenčné obdobie a za tým účelom uviesť rozhodujúce skutkové tvrdenia a označiť dôkazy. Súd v tej súvislosti nepovažoval argumentáciu žalobcu o tom, že určenie počiatku referenčného obdobia je obtiažne, prípadne že je potrebné ho definovať v právnej úprave, za nedôvodné. Podľa názoru súdu, referenčné obdobie u každého príslušníka začalo plynúť okamihom, kedy nastúpil do služby (či už prípravnej, alebo stálej). Rozhodujúce vždy u každého jednotlivo bolo, či od uvedeného obdobia slúžil predmetné 24 hodinové smeny. To znamená, že u každého príslušníka logicky musí začať plynúť referenčné obdobie individuálne. Pokiaľ by mali byť pevne definované referenčné obdobia

v právnom predpise (presne od do), znamenalo by to, že by príslušníci hasičského a záchranného zboru museli byť prijímaní /vymenovaní do stavu vždy k príslušnému počiatku pevne upraveného referenčného obdobia. V nadväznosti na to, hoci súd považoval za nesporné, že žalobca nastúpil do služby (stálej) 14.10.2015, vykonaným dokazovaním výsluchom žalobcu bolo zistené, že smeny vykonával už od 03.05.2014 (pravdepodobne v rámci prípravnej služby), čo žalovaný v spore nepoprel. Keďže ďalšie referenčné obdobie skončilo k 03.11.2023 a žalobca predložil len výplatnú pásku za mesiac máj 2023 nepreukázal, že za dané referenčné obdobie odslúžil viac.

6. Súd teda nepovažoval priemerné vyčíslenie hodín žalobcom za celé žalované obdobie bez zohľadnenia referenčného obdobia za správne. Tiež nebolo správne vyčíslenie hodín žalobcom v doplnení skutkových tvrdení na referenčné obdobia 4 a 6 mesiacov, pretože to nezohľadňovalo počiatok začatia plynutia referenčného obdobia u žalobcu. Žalobca si dokonca výšku nemajetkovej ujmy odvíjal od celkového počtu odslúžených hodín pracovnej pohotovosti za celé obdobie. To však nezodpovedalo hypotéze čl 6 písm. b) smernice, ktoré stanovuje limit v priemere 48 hodín v rámci 7 dní príslušného referenčného obdobia. Čiže žalobca mal preukazovať, že v príslušnom referenčnom období odslúžil v rámci fondu pracovného času a pracovnej pohotovosti nad uvedený rámec. To však neznamená, že súd nahrádzal procesnú činnosť žalobcu. Žalobca totiž predložil dôkazy a uviedol tvrdenia o celkovom rozsahu odslúžených hodín. Súd z vykonaného dokazovania len zistil menší počet odslúžených hodín s poukazom na uvedené. Tiež uniesol bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno o zásahu do jeho práv.

7. Pri rozhodnutí súd vychádzal z tohto záveru o skutkovom stave: Žalobca je príslušníkom hasičského a záchranného zboru (stála služba) odo dňa 14.10.2015. Od 03.05.2014 začal vykonávať službu v 24 hodinových smenách. Žalobca má rozvrhnuté nerovnomerne pracovný čas, ktorý sa skladá z jednej zmeny do konca roka 2021 rozdelenej na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti a od 01.01.2022 na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti. V rámci jednej smeny sa nachádza v mieste výkonu služby minimálne 24 hodín. Služobná pohotovosť bola upravená do konca roka 2021 v čase od 22:30 hod. do 05:30 hod. a od roku 01.01.2022 v čase od 22:00 hod. až do 06:00 hod. V mieste výkonu služby sa striedajú tri zmeny. Žalobca počas určenej služobnej pohotovosti je povinný byť v mieste výkonu služby aj k dispozícii k plneniu služobných povinností a nemôže sa vzdialiť z pracoviska.
Žalobca má nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas, ktorý je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov. Plynie už žalobcu od 03.05. do 03.11. a následne od 03.11 – 03.05. nasledujúceho roka. Žalobca odslúžil nad rámec priemeru 48 hodín v rámci 7 dní za všetky referenčné obdobia, ktoré sa na žalobcu vzťahujú 15 dní.
Trápi ho, že pracuje viac ako by mal. Má 2 deti, ktorým potrebuje venovať veľa času vzhľadom na ich vek. Všetka starostlivosť o deti je na manželke, ktorá pracuje od rána do poobedia, rieši s nimi úlohy a krúžky, keď je doma, tak jej pomáha. Keď je doma, pomáha s vychystaním detí do školy a škôlky, vtedy sa dajú ranné cesty skĺbiť. Z dôvodu, že sa krúžky detí prelínajú, stalo sa, že kvôli jeho práci deti nemohli ísť na krúžky. Musí v súčasnosti pomáhať aj svojej matke, ktorá má zdravotné problémy. S manželkou v minulosti hrávali volejbal, hrával futbal, vôli deťom sa toho vzdal. Zároveň sa musí starať o svoju starú matku, ktorej robí nákupy a chodí za ňou. Medzi službami majú kurzy. Stane sa, že v priebehu jedného týždňa má trikrát 24 hodinovú službu a medzitým má napríklad zdravotný kurz. Nie je to však pravidlom. Počas kurzov dochádza k problémom so starostlivosťou o maloleté deti. Zamestnávateľ mu kompenzuje čas strávený na kurzoch mimo služby náhradným voľnom. S jeho čerpaním je problém. V službe ich má slúžiť 11, minimálny stav je 7. Z dôvodu čerpania náhradného voľna a dovolenky kolegami je problém s tým, aby si vybral voľno vtedy, kedy chce. Ak by mal čas upravený ako stanovuje smernica, tento čas by mohol využiť na vlastnú rodinu, pomohol by manželke s vozením do školy, škôlky, s krúžkami, s učením detí. Ak nie je na zásahu, tak ráno po službe deti odvezie do školy. Ak je náročná služba, deň po službe si musí oddýchnuť, poobede sa venovať deťom a oddýchne si v podstate až druhý deň. Ak ho povolajú do služby, nemôže to odmietnuť, jedine v prípade, ak by bol vopred vypísaný. Za to mu je poskytnuté opäť náhradné voľno. Neobjaví sa to ani v odpracovaných hodinách na výplatnej páske. Spánok už nemá taký ako mal, nepociťuje nič vážnejšie. So zamestnávateľom to riešili v rámci služobného postupu, na schôdzach, pri káve. Riaditeľ im uviedol, že sa to bude riešiť, avšak doposiaľ sa to nezmenilo. Syn chodí na futbal, dcéra chodí na tanečnú. Ak sa prekrývajú tréningy a je doma, tak sa s manželkou rozdelia, kto ide s ktorým dieťaťom. Ak nie je doma (ak je v práci), tak sa deti dohodnú a prestriedajú, ktoré z detí nejde na krúžok. Prípadne sa na krúžkoch čakajú. Stalo sa mu, že na futbalový zápas syna nešiel kvôli práci.

8. Súd po posúdení predmetnej veci dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Predmetom sporu bolo posúdenie zodpovednosti štátu za škodu porušením práva EU. Konkrétne v dôsledku nesprávnej implementácie smernice do nášho právneho poriadku. Podľa článku 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní EU je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená s ohľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť. Členské štáty sú povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plného účinku smernice v súlade s cieľom, ktorý smernica sleduje (Komisia vs. Taliansko, C-368/07). Transpozícia ustanovení smernice musí v súlade so zásadou právnej istoty vyhovieť požiadavke jasnosti a presnosti (Komisia vs. Holandsko, 291/84), aby fyzické a právnické osoby poznali svoje práva a povinnosti zo smernice, aby sa ich prípadne mohli domáhať pred vnútroštátnym súdom (Komisia vs. Belgicko, C-287/07). Podľa SD EU prednosť pred vnútroštátnym právom majú aj smernice (Becker, 8/81, 19.1.1982, Zb. s. 53). To znamená, že ak je vnútroštátne právo v rozpore so smernicou, má smernica prednosť (porovnaj Simmenthal, 106/77). V zmysle článku 7 ods. 2 Ústavy SR právne záväzné akty ES a EU majú prednosť pred zákonmi. Slovenská republika je podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o EU povinná dodržiavať a aplikovať úniové právo (zásada pacta sunt servanda a zásada lojálnej spolupráce). Členské štáty nesmú prijať, ani dovoliť vnútroštátnym orgánom s normatívnou právomocou, aby prijali akýkoľvek akt, ktorým by zakryli účinky úniovej právnej normy. Nesmú porušiť alebo tolerovať porušenie práva EU alebo ohroziť jeho účinky (Amsterdam Bulb, 50-76, Zb. s. 137). V prípade, ak členský štát netransponuje riadne smernicu, ohrozí jej účinok (cieľ), poruší článok 4 ods. 3 Zmluvy o EU.
Podľa judikatúry SD EU, ak členský štát ponechá v platnosti vnútroštátne ustanovenia, ktoré sú nezlučiteľné s právom EU, vyvoláva tým pre dotknutých jednotlivcov stav právnej neistoty, čo sa týka možností uplatňovania ich práv, ktoré im vyplývajú z práva EU. Ponechanie takejto legislatívy v platnosti predstavuje teda porušenie úniového práva členským štátom bez ohľadu na to, že správne a súdne orgány členského štátu vo svojej praxi v súlade s judikatúrou SD EU neaplikujú existujúce vnútroštátne ustanovenia, ktoré sú v rozpore s právom EU (Komisia p. Taliansku, C-487/04, C-214/04, C-162/99 a i.). Súd poukazuj na to, že v obdobných veciach už bolo vydaných množstvo rozhodnutí súdov, ktoré konštatovali rozpor vnútroštátnej právnej úpravy voči právu EU (smernici). Napríklad (Krajský súd v Banskej Bystrici, sp. zn. 17Co/59/2022, 14Co/34/2022, 17Co/16/2022, 17Co/47/2022, 16Co/26/2022, 11Co/48/2022 a iné, Krajský súd v Košiciach sp. zn. 3Co/139/2021 a iné, ktoré sú žalovanému známe). Štát nesie zodpovednosť za škodu v dôsledku porušenia práva EU (C-46 a 48/93, C-6 a 9/90). Členské štáty sú preto povinné nahradiť fyzickým a právnickým osobám škodu spôsobenú porušením úniového práva (C-231 až 233/06).

9. Vzhľadom na uvedené bol žalovaný ako štát pasívne vecne legitimovaný za porušenie práva EU tvrdenou nesprávnou transpozíciou smernice. Definuje to priamo judikatúra SD EU. Súd sa nestotožnil so žalovaným, že mal žalobca žalovať svojho zamestnávateľa, ak ten voči nemu postupuje v rozpore so smernicou. Tento názor by bol prípustný len za predpokladu, že by žalobca nenamietal nesprávnu transpozíciu smernice, teda nesprávnu vnútroštátnu úpravu – predmetný zákon, ale nezákonný postup svojho zamestnávateľa. Pokiaľ zamestnávateľ žalobcu postupuje v súlade so zákonom, ale v rozpore so smernicou, zlý je zákon a nie konanie zamestnávateľa. Za rozpor zákona s právom EU potom zodpovedá štát a nie zamestnávateľ.

10. Rovnako žalobca označil správne orgán, ktorý koná v mene štátu. Súd, na rozdiel od doterajšej judikatúry v obdobných veciach, bol toho názoru, že na predmetný vzťah je primerane potrebné aplikovať zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu pri výkone verejnej moci (ďalej aj „zákon o zodpovednosti za škodu“). Súd poukazuje na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 1521/10 zo dňa 09.02.2011, v zmysle ktorého za situácie (obdobnej ako v podmienkach Slovenskej republiky pozn. súdu), nemôže štát rezignovať pri plnení záväzkov z európskeho práva len z dôvodu, že na vnútroštátnej úrovni nie je právna úprava umožňujúca sa dovolávať voči štátu povinnosti za škodu spôsobenú porušením svojich záväzkov. Je preto nutné postupovať analogicky podľa predpisu svojim obsahom a účelom najbližším, ktorým je zákon o zodpovednosti štátu za škodu. Na uvedené závery potom nadviazal Najvyšší súd ČR v judikáte „Výrobní náhrady za cukr“ (rozsudok sp. zn. 28Cdo 2927/2010 zo dňa 20.08.2012), podľa ktorého podmienky zodpovednosti štátu za škodu porušením práva EU vymedzil SD EU v C-6/90 a 9/90. Poukázal na súdnu prax Rakúskeho Najvyššieho súdneho dvora, podľa ktorého zodpovednosť štátu môže byť odvodená analogickou implementáciou vybraných ustanovení vnútroštátneho zákona o zodpovednosti za škodu pri nahradení, doplnení absentujúcej právnej úpravy. Obdobne poukázal na súdnu prax v Spolkovej republike Nemecko (vid bod 30.) Konkrétne podmienky zodpovednosti štátu za škodu sú definované judikatúrou SD EU. Pokiaľ sú tieto splnené, štát musí

poskytnúť náhradu za spôsobenú škodu v súlade s vnútroštátnym právom upravujúcim zodpovednosť, pričom podmienky zodpovednosti nemôžu byť menej priaznivé ako podmienky platné pre podobné nároky vzniknuté na základe vnútroštátneho práva a nesmú v praxi znemožňovať alebo nadmerne sťažovať získanú náhradu škody. Ak neexistuje vnútroštátna úprava, sa v situácii, keď dôjde k porušeniu únioného práva, aplikujú podmienky zodpovednosti štátu podľa judikatúry SD EU a vnútroštátny zákon o zodpovednosti štátu za škodu. Použije sa tam, kde jeho úprava je súladná s právnou úpravou únioného práva, prípadne na otázky, ktoré únioné právo neupravuje.

11. S uvedenými závermi počítal aj zákonodarca v úprave § 4 ods. 1 písm. e) zákona o zodpovednosti štátu za škodu. Podľa nej koná za štát ministerstvo v prípade škody vzniknutej nesprávnou transpozíciou smernice v oblasti štátnej správy, ktorá patrí do pôsobnosti tohto ministerstva alebo iného ústredného orgánu. Ako správne vymedzil žalobca, Ministerstvo vnútra SR je podľa § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. ústredným orgánom štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor. Teda je garantom riadneho prebratia smernice voči uvedenému zboru. Na základe § 4 ods. 1 písm. e) zákona o zodpovednosti štátu za škodu tak koná v spore v mene štátu.

12. V dôsledku toho bol súd príslušný na prejednanie sporu s poukazom na § 19 písm. b) CSP, pretože v obvode súdu nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Škoda vznikla pôsobením žalobcu na hasičskej stanici v obvode Okresného súdu Lučenec. Nie v mieste sídla žalovaného. K porušeniu povinnosti síce došlo nesprávnou právnou úpravou, ale tá sa prejavila až v mieste pôsobenia žalovaného v služobnom pomere v mieste výkonu služby.

13. Vzhľadom na uvedené sa súd zaoberal podmienkami vzniku nároku na náhradu škodu voči žalovanému. Konkrétne podmienky zodpovednosti štátu za škodu v dôsledku porušenia práva EU vyplývajú z rozsudku SD EU vo veci C-6/90 a C-9/90 Francovich a Bonifaci, rozsudku SD EU vo veci C-46/93 a C-48/93 Brassierie, Factorame a rozsudku vo veci C-224/01. Aby sa súd mohol zaoberať uvedenými podmienkami nároku žalobcu na náhradu škody, musel ustáliť, či došlo vôbec k porušeniu únioej právnej normy nesprávnou transpozíciou smernice. Smernica bola transponovaná do zákona, čo vyplýva z prílohy č. 4 ods. 5 zákona. Smernica nadobudla účinnosť dňa 02.08.2004.

14. V zmysle čl. 2 ods. 1 smernice sa za pracovný čas považuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom alebo praxou. Pri právnom posúdení veci bolo rozhodujúce, či čas, ktorý strávi žalobca na stanici v rámci určenej pracovnej pohotovosti, sa považuje za pracovný čas. Podľa rozsudku SD EU vo veci C-518/15 zo dňa 21.02.2018 sa uvedený článok smernice má vykladať tak, že čas pracovnej pohotovosti, ktorý trávi doma s povinnosťou reagovať na výzvu zamestnávateľa do 8 minút sa má považovať za pracovný čas. (tiež pozri rozsudok SD EU C-303/98 vo veci Simap, bod 48). Judikatúra SD EU tak definovala, že pracovnú pohotovosť žalobcu ako príslušníka na pracovisku, ako aj v domácom prostredí, je potrebné zahrnúť do pracovného času.

15. V zákone je pracovný čas žalobcu upravený všeobecne v § 85 ods. 1, ktorý definuje, že ide o časový úsek, v ktorom vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Čiže žalobca v tomto prípade musí vykonávať štátnu službu a byť pritom k dispozícii služobnému úradu. Podľa § 12 ods. 1 zákona sa štátnou službou rozumie plnenie úloh zboru príslušníkom v služobnom úrade. Úlohy zboru sú definované v § 3 zákona. Na prvý pohľad právna úprava môže evokovať záver, že služobná pohotovosť je výkonom štátnej služby, pretože v tomto čase je príslušník k dispozícii služobnému úradu. Opak je pravdou. Svedčí o tom úprava § 86 ods. 2 zákona, podľa ktorého pri nerovnomernom rozvrhnutí pracovného času nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Žalobca však v službe trávi celkovo 24 hodín a z toho je práve 18 hodín zaraďovaných do fondu pracovného času. Skutočnosť, že zákon výkon služobnej pohotovosti na pracovisku oddeľuje od výkonu štátnej služby, upravuje aj priamo § 86 ods. 2 zákona v poslednej vete. Podľa nej celková dĺžka vykonávania štátnej služby (teda 18 hodín upravených v prvej vete) a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti nesmie byť viac ako 24 hodín v služobnom dni. T. j. v dni, keď vykonáva štátnu službu. Obdobne to vyplýva aj z § 92 ods. 1 zákona, ktorý rovnako upravuje, že pracovná (služobná) pohotovosť bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby. Uvedený právny rámec dotvára aj § 122 ods. 3 zákona, ktorý upravuje, že náhrada za služobnú pohotovosť nepatrí za čas, v ktorom došlo k vykonaniu štátnej služby. Ak by bolo cieľom zákonodarcu, aby považoval výkon určenej služobnej pohotovosti za výkon štátnej služby a za služobný čas, neupravil by definíciu služobnej pohotovosti v § 86 ods. 2,

92 ods. 1 ako čas, ktorý nadväzuje na výkon štátnej služby. Neupravil by pri odmeňovaní pracovnej pohotovosti v § 122 ods. 3 zákona, že v čase, keď počas pracovnej pohotovosti dôjde k výkonu štátnej služby, odmena žalobcovi nepatrí. Už len v tejto časti súd poukazuje na to, že ak by išlo o štátnu službu ako celok, tak by v § 122 ods. 3 zákona postačovalo upraviť, že ak dôjde počas pracovnej pohotovosti k plneniu úloh zboru (prípadne k zásahu), odmena sa neposkytuje. Nebolo by tam upravené, ako je tomu v súčasnosti, že ak došlo počas pohotovosti k výkonu štátnej služby, tak sa odmena neposkytuje (ide o prácu nadčas). Súd tak ustálil, že právna úprava v zákone odporuje čl. 6 písm. b) smernice, pretože nezarátava do pracovného času trvanie služobnej pohotovosti, ktorá sa má považovať za pracovný čas podľa čl. 2 ods. 1 smernice.

16. V rozsudku vo veci C-429/09 z 25.11.2010 vo veci Fuss SD EU uviedol, že hasič v prípade porušenia čl. 6 písm. b) smernice má právo domáhať sa náhrady škody voči štátu, dovolávať sa práva únie s tým cieľom. Už vyššie spomenutá judikatúra SD EU vytvorila nasledovné predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za porušenie práva EU:
a) Porušená úniová norma priznáva práva jednotlivcom a zakladá povinnosti pre členský štát. Túto podmienku súd považoval za splnenú. Cieľom článku 6 písm. b) smernice je zabezpečenie pravidla sociálneho práva EU, ktorého cieľom je zabezpečiť ochranu zdravia pracovníkov pred neprimeraným trávením pracovného času nad stanovený priemer. Ako uviedol SD EU v rozsudku vo veci C-429/09 uvedený článok predstavuje pravidlo sociálneho práva únie, z ktorého má mať prospech každý pracovník. Je minimálnou požiadavkou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia. Okrem toho predmetný článok smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (C-429/09 bod 35).
b) Porušenie úniovej normy bolo dostatočne závažné. Skúma sa pritom stupeň jasnosti a určitosti porušeného ustanovenia. Súd považuje právnu úpravu v čl. 6 písm. b) smernice v spojení s výkladom pojmu pracovný čas podľa čl. 2 ods. 1 smernice za dostatočné jasnú a zrozumiteľnú úniovú normu. Najmä, keď už vyššie spomenutá judikatúra SD EU definovala, že sa predmetná právna úprava vzťahuje aj na príslušníkov hasičského a záchranného zboru (viď rozsudok SD EU vo veci C-429/09, uznesenie SD EU vo veci C-52/04). Rovnako definovala, že službobnú pohotovosť je potrebné považovať za pracovný čas (rozsudok SD EU vo veci C-303/98, rozsudok SD EU vo veci C-518/15 a iné). V uvedenej súvislosti preto súd považoval porušenie úniovej normy za závažné. O to viac, keď štát porušil úniovú normu v oblasti záchranných zložiek, ktorých prácu súd považuje za veľmi náročnú. Príslušníci hasičského a záchranného zboru slúžia na ochranu života a zdravia osôb, majetku, kedy neraz nasadzujú vlastný život a zdravie v rôznych ťažkých podmienkach. Ich práca vyžaduje okrem odborných znalostí aj silnú psychickú a fyzickú odolnosť. To len evokuje, že ich pracovné podmienky by nielenže mali zodpovedať minimám stanoveným úniovým právom, ale mali o to viac chrániť ich zdravie, odpočinok po práci a osobné vyžitie. Tak, aby vedeli pri plnení povinností zboru slúžiť spoločnosti v plnom nasadení, bez únavy a psychického vyčerpania. V tejto oblasti však štát prijatou právnou úpravou evidentne zlyhal. Súd z vykonaného dokazovania, ako aj množstva súdnych rozhodnutí, na základe ktorých bolo konštatované porušenie práva únie, dospel k záveru, že porušenie úniového práva bolo vykonané úmyselne. A to aj s poukazom na prax jednotlivých služobných úradov, ktoré ťažia z nesprávnej právnej úpravy, ktorá je na prvý pohľad nekonzistentná a zložitá. Tým štát porušil aj právnu istotu žalobcu. Nevyhovel požiadavke jasnosti a presnosti (Komisia vs. Holandsko, 291/84), aby fyzické a právnické osoby poznali svoje práva a povinnosti zo smernice, aby sa ich prípadne mohli domáhať pred vnútroštátnym súdom (Komisia vs. Belgicko, C-287/07).
c) Existencia priamej príčinnej súvislosti medzi porušenou úniovou normou a spôsobenou škodou. Súd uvedenú podmienku považoval za splnenú. Nebyť nesprávnej vnútroštátnej úpravy v rozpore s uvedenými článkami smernice, nedochádzalo by k tomu, že služobná pohotovosť na pracovisku sa nepovažuje za služobný čas, nedochádzalo by u žalobcu minimálne k porušeniu práva na odpočinok po práci. Príčinná súvislosť v daných prípadoch bola vyvodená aj priamo z judikatúry SD EU (pozri rozsudok C-243/09).
d) Existencia škody. Pre posúdenie, či žalobcovi vznikla škoda vo forme nemajetkovej ujmy v podmienkach našej právnej úpravy, spočívajúca v zásahu do jeho súkromného a rodinného života podľa článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na primeraný odpočinok po práci, ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci podľa článku 36 ods. 1 Ústavy SR, bolo potrebné zistiť, kedy a či vôbec došlo priamo voči žalobcovi (nielen všeobecne) k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice. Ak by totiž žalobca bol v službe v príslušnom referenčnom období v priemere menej, ako 48 hodín za 7 dní, nemohlo u neho dôjsť k zásahu do jeho práv, hoci právna úprava je nesprávna. Hypotéza čl. 6 písm. b) by totiž bola splnená. Súd v rámci vykonaného dokazovania zistil, že žalobca bol za

žalované obdobie v službe viac, ako podľa smernice mal byť, a to celkovo o 13 dní s poukazom na referenčné obdobie, z ktorého sa priemer mal počítať (viď skutkové zistenia súdu). Hoci strany sporu nevedeli vlastne vymedziť, kedy začalo plynúť u žalobcu referenčné obdobie, podľa názoru súdu (ako už uviedol v skutkových záveroch) začalo plynúť od okamihu, kedy bol prijatý do služby a začal pracovať v 24 hod. smenách. Od toho okamihu preto súd vyrátaval referenčné obdobie u žalobcu a zisťoval jeho celkový priemerný pracovný čas. Dĺžka referenčného obdobia je upravená v § 86 ods. 2 zákona na šesť mesiacov. To zodpovedá odchýlke od článku čl. 16 písm. b) smernice dovolenej v článku 17 ods. 3 v bode iii) v dĺžke stanovenej v článku 12 smernice.
Žalobca svoju výšku nároku však neodvodzoval od hodín, ktoré strávil v práci viac v rámci referenčného obdobia. Výšku škody teda odvíjal od celkového počtu hodín určenej pracovnej pohotovosti za žalované obdobie a tie mali byť prvkom odškodnenia. To však nezohľadňovalo hypotézu čl. 6 písm. b) smernice, pretože nie všetok čas určenej služobnej pohotovosti predstavovalo porušenie smernice. Súd sa okrem toho nestotožnil so spôsobom vyčíslenia výšky nemajetkovej ujmy, pretože medzi namietaným porušením práv žalobcu a žalobcovým určením odškodnenia nebol vecný súvis. Žalobca v podstate navrhoval, aby bol za dobu trávenú v službe v rámci určenej služobnej pohotovosti, pre neho odškodnený priaznivejšou formou ohodnotenia. Prostredníctvom § 122 ods. 2 zákona, t. j. ako pri nariadenej pracovnej pohotovosti (z domu). Skutočnosť, že žalobca je rozdielne odmeňovaný pri výkone štátnej služby a pri pracovnej pohotovosti však nie je v rozpore s právom Únie (pozri SD EU C-742/19). Tento spôsob vyčíslenia ujmy skôr u súdu evokoval, že hoci žalobca namietal zásah do jeho práv, podstatou jeho sporu bolo, aby bol lepšie za prácu ohodnotený. Pri výške nemajetkovej ujmy (voči štátu) nemožno vychádzať pri nahradení ujmy za zásah do práva súkromie a rodinný život analogickou aplikáciou iného mzdového nároku, ale posúdením akú cenu, váhu malo pre žalobcu strata/obmedzenie jeho práv s pomeriavaním ujmy v iných obdobných prípadoch. Tak ako by bola priznaná nemajetková ujma zodpovedala princípu slušnosti a spravodlivosti. Súd tak nie je viazaný vodítkom žalobcu ako dospel k požadovanej výške ujmy. Tá je na voľnej úvahe súdu, ktorá musí byť preskúmateľná.

17. Žalobcovi vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do jeho práv v rozsahu 15 dní za žalované obdobie (spolu). Tým, že žalobca trávil v službe o 15 dní viac za žalované obdobie, objektívne to muselo mať vplyv na jeho súkromný a rodinný život podľa článku 8 Dohovoru, ako aj právo na uspokojivé pracovné podmienky, primeraný odpočinok po práci podľa článku 36 ods. 1 Ústavy SR.
Primárnou funkciou práva na rešpektovanie súkromného života je zaistiť priestor pre rozvoj a sebarealizáciu individuálnej osobnosti. Vedľa tradičného vymedzenia súkromia v jeho priestorovej dimenzii (ochrana obydlia) a v súvislosti s autonómnou existenciou a verejnou mocou nerušenou tvorbou sociálnych vzťahov (v manželstve, rodine, v spoločnosti), právo na rešpektovania súkromného života zahŕňa aj garanciu sebaurčenia v zmysle zásadného rozhodovania o sebe samom (pozri Ústavný súd ČR sp. zn. Pl. ÚS 24/10). Základné právo na nerušený súkromný život ako subjektívne verejné právo tak v zhode s judikatúrou ESĽP tiež chráni právo jedinca na identitu a osobný rozvoj, právo na založenie a rozvoj medziľudských vzťahov (pozri Ústavný súd ČR sp. zn. I. ÚS 22/10). Obsahom rodinného života je uchovať a rozvíjať sociálne a citové vzťahy, formou kontaktu a často aj vzájomného spolužitia medzi osobami, ktoré tvoria rodinu (pozri Ústavný súd ČR sp. zn. II. ÚS 485/2010). Potom konanie, ktorým dochádza k obmedzovaniu týchto kontaktov, prípadne spolužitia, bude predstavovať zásah do rodinného života. Právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života v zmysle čl. 19 ods. 2 Ústavy SR a čl. 8 Dohovoru zahŕňa nielen negatívnu povinnosť štátu zdržať sa mocenského zásahu do nich, ale aj jeho pozitívny záväzok prijať účinné opatrenia na zabezpečenie ich efektívnej ochrany. Orgány Slovenskej republiky sú povinné aj v prípade aplikácie noriem práva Európskej únie alebo v prípade aplikácie noriem vnútroštátneho práva predstavujúcich transpozíciu právnych aktov orgánov Európskej únie rešpektovať právo na ochranu rodinného života v rozsahu štandardu priznaného Dohovorom, pretože tento záväzok do 1. decembra 2009 vyplýval z ustanovenia čl. 6 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii a od 1. decembra 2009 vyplýva z čl. 7, čl. 52 ods. 3 a čl. 53 Charty základných práv Európskej únie v spojení s čl. 6 Zmluvy o Európskej únii v znení Lisabonskej zmluvy (nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 331/09). Pri zachovaní práva žalobcu na uspokojivé pracovné podmienky štát vstupuje do typicky horizontálnych vzťahov tým, že prostredníctvom kogentnej úpravy stanoví medze zmluvnej voľnosti sociálnych partnerov za účelom ochrany slabšej strany (zamestnanca). Účelom toho je ochrana zamestnancov pred nátlakom, svojvôľou a vykorisťovaním zo strany silnejšej zmluvnej strany – zamestnávateľa (pozri Ústavný súd ČR sp. zn. Pl. ÚS 83/06). Pod uvedené právo patrí aj trvanie pracovnej doby a pracovného voľna. Táto oblasť je pre zamestnanca dôležitá z dôvodu, že umožňuje rozdeliť svoj čas medzi prácu, rodinu a voľný čas. Vytvára tak predpoklady pre rozvoj súkromného a rodinného života. Súčasne chráni

fyzické a duševné zdravie zamestnancov a sprostredkovane ich kolegov. Bráni totiž prepracovaniu, prílišnému pracovnému stresu a z nich vznikajúcim pracovným úrazom či chorobám z povolania (pozri Kühn. Z., Kratochvíl, J., Kmec, J., Kosař, D. a kol.: Listina základních práv a svobod. Velký komentář. Praha : Leges 2022, s. 1058).
Žalobca bol za žalované obdobie v práci viac, ako to dovoľuje úniové právo. To u žalobcu spôsobuje, že sa nemôže plnohodnotne rozvíjať v súkromí, plnením si svojich domácich povinností, starostlivosťou o svoj majetok, venovať sa záujmovým činnostiam, nadväzovať, uchovávať a prehlbovať svoje osobné vzťahy, či už v rámci rodiny, ako aj v rámci spoločenského uplatnenia. Jeho postavenie v rodine musí byť kompenzované často inými blízkymi osobami. Jeho deti v dôsledku jeho práce sa v prípade, ak sa prelínajú ich krúžky, musia vzdať daný deň účasti na nich. Žalobca v dôsledku toho sa nemôže venovať svojej blízkej rodine v takom rozsahu, ako by chcel, tráviť s nimi spoločný voľný čas, pomáhať v domácnosti a teda rozvíjať svoje rodinné vzťahy. Žalobca tiež nemá možnosť primeraného oddychu (stanoveného maximom pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice) po službe, v dôsledku toho si rozdeliť si svoj čas medzi prácu, rodinu, koníčky. Za inej (správnej) právnej úpravy by totiž muselo dôjsť zo strany zamestnávateľa k úprave spôsobu výkonu služby, prípadne k prijatiu ďalších príslušníkov zboru. Neprimerané zaťaženie žalobcu byť v službe nad stanovený rámec objektívne zaťažuje jeho zdravie, neumožňuje mu znížiť riziko stresu z práce, ktoré ako hasič má podľa názoru súdu značné. Nedá žalobcovi priestor, aby ako hasič vstrebal psychické vypätie zo zásahov, čím je ohrozené jeho duševné zdravie, aby napríklad zabránil vyhoreniu. Ohrozuje žalobcu, jeho kolegov a osoby, ktorým v rámci plnenia úloh zboru poskytuje pomoc. Nadmerné fyzické a psychické vypätie pri často náročných zásahoch bez primeraného oddychu, môže spôsobiť, že bude dochádzať k pochybeniam pri služobnej činnosti žalobcu, nedostatočnému výkonu, ktorý však spoločnosť v plnej miere potrebuje.

18. Okrem toho zlou transpozíciou úniového práva dochádza k porušeniu pozitívneho záväzku štátu, aby prijal opatrenia na ochranu súkromného a rodinného života žalobcu, ktorý svoju práci vníma ako poslanie. Preto napriek obtiažnym pracovným podmienkam a podľa názoru súdu nedostatočne spoločnosťou ohodnoteným výkonom jeho práce (služby), v zbore žalobca zotrváva. Žalobca je tiež ukrátený na svojich právach tým, že štát neprijal z hľadiska jeho pozitívneho záväzku (na rešpektovanie uvedených práv) právnu úpravu, ktorá práva žalobcu má ochraňovať a boli prijaté na pôde EU. Žalobca tak okrem toho stratil nádej na pozitívnu zmenu právnej úpravy v prospech rešpektovania nielen záväzkov štátu voči EU (zásade plnej účinnosti úniových noriem a zásady lojality), ale aj záväzkov štátu voči nemu samému. Vzhľadom na to súd dospel k záveru, že žalobcovi vznikla nemajetková ujma na uvedených právach, ktorá by mala byť odškodnená formou relutárnej náhrady, peňažného plnenia s poukazom na primeranú aplikáciu kritérií podľa § 17 ods. 3 zákona o zodpovednosti za škodu (viď k tomu závery o aplikácií tohto zákona vyššie). Samotné konštatovanie porušenia práva totiž s poukazom na už obdobné prípady nepostačuje (§ 17 ods. 2 zákona o zodpovednosti štátu za škodu). Podľa názoru súdu iná forma náhrady nie je primeraná. Zároveň z rozsudku SD EU vo veci Fus, C-429/09 vyplýva, že žalobca nárok finančné odškodnenie má. Bez ohľadu na to, či uvedený postup namietal u svojho zamestnávateľa, resp. či si daný stav sám zavinil. Rovnako bez ohľadu na to, že žalobca si vybral toto povolanie, vedel akým spôsobom má vykonávať prácu, pretože štát nemôže ťažiť z vlastnej protiprávnej činnosti. Žalobca berie svoje povolanie ako poslanie a bez neho by boli ohrozené dôležité záujmy spoločnosti, čo si štát nevie uvedomiť.

19. Súd vychádzal zo záveru, že vznik nemajetkovej ujmy nie je možné dokazovať, pretože ide o stav v mysli poškodenej osoby. Vychádzal z toho, či sú dané objektívne dôvody na to, aby sa konkrétna osoba mohla cítiť poškodenou (čo bolo splnené, viď predchádzajúci výklad). Súd pritom zvážil, či vzhľadom ku konkrétnym okolnostiam prípadu by sa aj iná osoba v obdobnom postavení mohla cítiť dotknutá v zložkách tvoriacich nemajetkovú sféru jednotlivca (pozri rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 30Cdo/2865/2015). Podľa názoru súdu je objektívne akceptovateľné, že každá osoba by pociťovala rovnako zásahy do svojej nemajetkovej sféry tak ako žalobca v jeho pracovnom a spoločenskom postavení hasiča. Každý jednotlivec by bol frustrovaný tým, že štát prijal právnu úpravu, ktorá odporuje úniovému právu, pričom táto legislatíva má priamy vplyv na dĺžku jeho pracovného času, odpočinku po práci. Ako aj toho, že je v práci viac ako má byť, menej je s rodinou, priateľmi, má menej oddychu, nemá čas na koníčky a záľuby, nevenuje sa blízkym a pod. Dôležité je tiež, že tieto myšlienkové pochody ho sprevádzajú nielen mimo práce, ale aj v počas výkonu práce a dôvodne tak u neho vytvárajú stav frustrácie, existenciu vnútorného psychického súboja hodnôt, že vykonáva prácu, ktorú považuje za poslanie, avšak na úkor seba, svojej rodiny. Je pre každého jednotlivca tiež predstaviteľný morálny úbytok, ako už súdy v obdobných prípadoch konštatovali porušenia práva žalobcu zo strany štátu,

a napriek tomu štát s tým nič neurobil. Neprišiel s prijatím riešenia, ktoré by uvedené útrapy žalobcu eliminovali alebo ich aspoň primerane znížili. To u každého jednotlivca vytvára morálnu ujmu na strate dôvery voči štátu, pre ktorý však žalobca ako hasič slúži, ochraňuje štátne a nie súkromné záujmy. Ak si potom štát necení týchto jednotlivcov, potom koho si cení? Každý jednotlivec by mohol nadobudnúť pocit, že ho potom štát využíva, degraduje ho na výlučný prostriedok presadzovania si svojich záujmov.

20. V zmysle judikatúry SD EU má byť odškodnenie fyzických a právnických osôb pri porušení práva únie primerané vzniknutej ujme (C-470/03). Zároveň kritériá odškodnenia nemôžu byť menej priaznivé ako kritériá platné pre obdobné nároky na základe vnútroštátneho práva a nemôžu byť upravené takým spôsobom, ktoré by prakticky znemožňovali alebo nadmerne sťažovali dosiahnutie náhrady. Súd prihliadol pritom na charakter práce žalobcu, vplyv jeho práce na jeho život, prežívanie súkromia a rodinného života, akú má závažnosť popísaná ujma. Na okolnosti, za ktorých k nej došlo, ako aj na jej trvanie. V rámci súdnej praxe pri uplatňovaní nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy voči štátu musia súdy zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady (nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 288/2017 zo dňa 05.12.2017). Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 27.4.2006 pod sp. zn. 4Cdo/171/2005 uviedol, že úvaha súd sa pri určení výšky nemajetkovej ujmy musí opierať o celkom konkrétne preskúmateľné hľadiská. Nemožno priznávať neprimerané, či premrštené sumy, ktoré by svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv, mohli niektoré ujmy na iných právach (ujma na zdraví, živote, rovnako obmedzenie osobnej slobody, pozn. súdu) bagatelizovať.

21. Súd sa preto zaoberal súdnou praxou, ktorá v iných ohľadoch, z hľadiska trvania zásahu do práv poškodeného zo strany štátu (nezákonného rozhodnutia, nesprávneho úradného postupu), bola najbližšie aplikovateľná na daný prípad. Súd dospel k záveru, najbližším inštitútom, s ktorým je možné porovnávať protiprávne konanie v danej veci, je odškodnenie nezákonnej väzby fyzickej osoby. Podobné je to tým, že pri danom odškodnení sa vychádza (obdobne ako v danej veci) z rozsahu dní trvania nezákonnej väzby, ktorá rovnako predstavuje obdobný zásah do práva na súkromný a rodinný život. Obdobne, ako v danej veci, poškodená osoba nemá možnosť na sebarealizáciu, vytváranie, udržovanie a rozvíjanie spoločenských a rodinných väzieb. Rozdiel je však z hľadiska závažnosti zásahu do týchto práv, pretože pri väzba dochádza k podstatnému obmedzeniu osobnej slobody, a to väčším dôsledkom na živote poškodeného. Žalobca nebol z hľadiska rozhodovania o vlastnom živote nútený byť v práci, dokonca bol za ten čas určitým spôsobom odmeňovaný. Nebol obmedzený na osobnej slobode mal možnosť do služby nenastúpiť, aj keď pod následkom pravdepodobne straty zamestnania, príjmu a pod. Ak už v práci bol, hoci podľa práva v zistenom rozsahu za žalované obdobie v práci byť nemusel, nemohol sa z pracoviska vzdialiť, musel byť k dispozícii. Čiže u neho tiež dochádzalo k následkom na jeho právach, avšak v nižšej intenzite. Preto súd pri rozhodovaní vzal na zreteľ, že žalobca za stratu svojho voľného času, nemôže byť odškodnený v rovnakom rozsahu, ako pri osobe, ktorá bola nezákonne vo väzbe. Inak by rozhodnutie súdu bagatelizovalo ujmu na právach osôb, ktoré by boli nezákonne obmedzené na osobnej slobode.

22. Za jeden deň nezákonnej väzby súdy priznávajú nasledovné odškodnenie nemajetkovej ujmy: Európsky súd pre ľudské práva vo veci Winkler proti Slovenskej republike priznal za jeden deň sumu 47,62 Eur . V uznesení Najvyšší súd SR pod sp. zn. 5Cdo/169/2021 zo dňa 31.01.2023 v rámci prehľadu judikatúry a odkazom na judikatúru českých súdov bode 29. nepovažoval za neprimerané odškodnenie väzby sumou 1000 Eur za mesiac, t. j. 33,33 Eur na deň. Vo veci Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/325/2012 bola žalobcovi priznaná nemajetková ujma 13.000 eur za väzbu v trvaní cca 11 mesiacov, t. j. 39,39 Eur na deň; vo veci Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/95/2016 suma 1.000 eur za 28 dní väzby, v priemere na deň 35,71 Eur; Okresný súd Zvolen rozsudkom z 18.11.2013 č. k. 7C/53/2012-79 priznal 5.022,75 eur, väzba od 28.11.2006 do 28.5.2007, oslobodenie spod obžaloby 14.7.2010, Krajský súd v Banská Bystrici pod sp. zn. 12Co/133/2014 z 22.9.2016 potvrdil, t . j. 27,90 Eur na deň; Okresný súd Žilina rozsudkom z 3.12.2015 č. k. 18C/61/2013-204 priznal 16.000 eur s príslušenstvom, väzba v trvaní 1271 dní, oslobodenie spod obžaloby, nezavinenie väzby žalobcom, na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline rozsudkom z 26.1.2017 pod sp. zn. 10Co/58/2016 potvrdil, t. j. 12,60 Eur v priemere na deň; Okresný súd Martin rozsudkom zo 17.2.2016 č. k. 15C/299/2014-131 priznal nemajetkovú ujmu spôsobenú zadržaním a rozhodnutím o väzbe /708dní/ 13.000 eur, na odvolanie žalovaného KS v Žiline rozsudkom z 31.5.2016 sp. zn. 5Co/163/2016 potvrdil, NS SR

dovolanie žalovanej odmietol, t. j. v priemere 18,36 Eur na deň; Okresný súd Trenčín priznal titulom nemajetkovej ujmy 11.000 eur, väzba trvala 267 dní, rozsudkom z 20. októbra 2015 č. k. 27C/237/2010-228, Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalovanej rozsudkom z 15.12.2016 sp. zn. 19Co/3/2016 v danej časti potvrdil, NS SR pod sp. zn 4Cdo 191/2017 dovolanie odmietol, v priemere na deň 41,20 Eur; rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 1.4.2015 č. k. 7C/2010/2014-115 priznal okrem iného nemajetkovú ujmu vo výške 5.490 eur, väzba trvala 365 dní, na odvolanie strán Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 1.3.2017 sp. zn. 15Co/391/2015 rozsudok potvrdil a Najvyšší súd SR rozsudkom 3Cdo/191/2017 z 21.6.2018 dovolanie zamietol, v priemere na deň 15,04 Eur; Okresný súd Trenčín rozsudkom z 3.9.2015 č. k. 17C/94/2004-164 priznal 5.000 eur nemajetkovú ujmu, väzba trvala 398 dní, Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo 16.11.2016 sp. zn. 4Co/834/2015 potvrdil a Najvyšší súd SR v konaní 5Cdo/53/2017 uznesením z 11.7.2019 dovolanie odmietol, v priemere na deň 12,56 Eur. Európsky súd pre ľudské práva vyhlásil dňa 20. januára 2020 rozsudok v prípade Salmanov c/ a Slovenská republika, konštatoval porušenie práva na osobnú slobodu podľa čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a sťažovateľovi priznal 8.000 eur za nemajetkovú ujmu, väzba trvala od apríla 2013 do novembra 2014, v priemere za deň 13,91 Eur; dňa 22.1.2019 vyhlásil rozsudok v prípade Móry a Benc c/a Slovenská republika, väzba trvala od 14. marca 2014 do 30. mája 2014, priznal každému zo sťažovateľov 4.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, v priemere za deň 51,94 Eur . ÚS SR Nálezom sp. zn. III. ÚS 523/ 2021-44 z 12.11.2021 za zásah do základného práva na osobnú slobodu väzbou od namietaného rozhodnutia 1. júna 2021 do rozhodnutia o väzbe z iných dôvodov 20. júla 2021, ako za zásah do základného práva na osobnú slobodu ústavne neudržateľným väzobným rozhodnutím predstavujúcim závažný zásah do práva sťažovateľa, ktorý nie je možné navrátiť do pôvodného stavu, vzhľadom na ústavne neudržateľné obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa po dobu 50 dní a okolnosti, za ktorých k nemu došlo, sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie 3.000 eur, čo považoval za primeraná sumu z hľadiska dôsledku neoprávneného zásahu do základného práva na osobnú slobodu, t. j. v priemere na deň 60 Eur.
Priemerne tak súdy priznávajú za jeden deň trvania nezákonnej väzby sumu 31,50 Eur. Ako však už súd uviedol, že väzba predstavuje podstatne závažnejší zásah do práv poškodenej osoby, pretože okrem zásahu do práva na súkromie podľa článku 8 Dohovoru sa k tomu pripája aj porušenia práva na osobnú slobodu podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru. Naproti tomu v predmetnej veci došlo u žalobcu k okrem porušenia práva na súkromie a rodinný život aj k porušeniu práva na uspokojivé pracovné podmienky podľa článku 36 ods. 1 Ústavy SR. Vzhľadom na charakter porušení práv žalobcu a komparácii odškodňovania nezákonnej väzby, súd považoval z hľadiska závažnosti následkov u žalobcu za primerané odškodnenie za jeden deň, ktorý stratil v práci nad stanovený rámec, sumou 15 Eur/deň. Nemajetková ujma žalobcu za čas, ktorý strávil v práci nad rámec upravený smernicou predstavoval sumu 15 Eur x 15 dní, t. j. 225 Eur.

23. Súd však následne posúdil uvedenú výšku nemajetkovej ujmy cez prizmu judikatúry SD EU, ktorá definuje, že náhrada škody voči štátu v dôsledku porušenia práva únie musí byť primeraná a má zodpovedať vzniknutej ujme. Súd posúdením veci dospel k záveru, že žalobcovi nepatrí náhrada nemajetkovej ujmy len za čas, ktorý strávil v práci nad stanovený rámec v dôsledku porušenia únioového práva. Nepokrýva totiž celý zásah do práva žalobcu na súkromie, a neodškodňuje aj legitímne očakávanie žalobcu, že si štát voči nemu bude plniť pozitívne záväzky z únioového práva. Pozitívne záväzky zabezpečiť ochranu jeho súkromia, rodinného života a práva na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky. Súd už konštatoval, že štát podľa názoru súdu úmyselne porušil prijatou právnou úpravou únioové právo, pretože mal, resp. mal mať vedomosť o judikatúre SD EU v otázke aplikácie čl. 6 písm. b) a čl. 2 ods. 1 smernice. Štát na tieto aspekty bez ďalšieho neprihliadol. Nezmenil právnu úpravu a nedal ju do súladu napriek tomu, že v obdobných veciach už súdy konštatovali porušenia práva únie zo strany štátu (pozri prehľad rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici v doplnení skutkových tvrdení žalobcu po predbežnom prejednaní sporu). Dokonca sám žalovaný v rámci svojej argumentácie pri určení výšky nemajetkovej ujmy poukazoval na ďalšie rozhodnutia súdov v obdobných veciach, z iných obvodov krajských súdov. Tie boli vydané ešte v roku 2018 (pozri doplnenie argumentácie žalovaného po predbežnom prejednaní veci). Štát tak nepostupoval v súlade s čl. 4 ods. 3 Zmluvy o EU. Toleroval vlastné porušenie svojich povinností na úkor žalobcu a vedome vyvolal stav právnej neistoty, čo sa týka možností uplatňovania práv žalobcu, ktoré mu vyplývajú z práva EU (porovnaj Komisia p. Taliansku, C-487/04, C-214/04, C-162/99, Amsterdam Bulb, 50-76, Zb. s. 137 a i.). V dôsledku flagrantného správania sa štátu (žalovaného), došlo u žalobcu podľa názoru súdu k strate nádeje, že sa uvedený právny stav v našom právnom poriadku a tým aj v jeho služobnom pomere niekedy zmení. Vo vyspelom právnom štáte je nepredstaviteľné, že napriek judikatúre SD EU, rozhodnutia všeobecných

súdov, štát ponecháva naďalej v platnosti právnu úpravu, ktorá porušuje práva jednotlivca. Tým nielenže nereflektuje svoje záväzky voči EU, ale tiež nerešpektuje súdnu moc ako takú. Pritom je to súdna moc, ktorá dáva svojimi rozhodnutiami podnet na zmenu legislatívy. Aj o tom je demokracia.

24. Preto žalobca má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, spočívajúcej v tejto strate, aby si štát splnil svoje záväzky. Zároveň náhrada nemajetkovej ujmy má za individuálnych okolností prípadu, ako je vo veci samej, má okrem reparačnej funkcie, plniť aj preventívno-sankčnú povahu. Výška náhrady ujmy tak musí štát odradiť od ďalšieho porušovania práv žalobcu tolerovaním protiprávneho stavu (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu ČR, sp. zn. I. ÚS 1586/09, bod 36). V prípade zlého úmyslu, o ktorom súd nadobudol presvedčenie, je potrebné navýšiť náhradu ujmy. S poukazom na to žalobcovi patrí náhrada nemajetkovej ujmy za každý jeden mesiac výkonu služby žalobcu v 24 hodinových smenách. T. j. odkedy nastúpil do takejto služby ako príslušník hasičského a záchranného zboru, prípadne od okamihu, kedy uplynula transpozičná lehota uvedenej smernice do nášho právneho poriadku. Bez ohľadu na to, či bolo v spore preukázané, že žalobca slúžil v práci viac ako stanovujú normy úniového práva. Ide totiž o odškodnenie za trvanie nezákonnej právnej úpravy a jej dopad na prežívanie žalobcu v spoločnosti. Smernica nadobudla účinnosť dňa 02.08.2004 (čl. 28 smernice). Žalobca začal slúžiť na 24 hodinové smeny po prijatí do služby dňa 03.05.2014 (prípravná služba). Od tohto momentu mu vznikol nárok požadovať náhradu uvedenej nemajetkovej ujmy. Súd má z hľadiska trvania protiprávneho stavu a závažnosti ujmy, ktorá v dôsledku toho žalobcovi vznikla, zlý úmysel žalovaného, za spravodlivé a slušné, aby žalobcovi patrilo za každý mesiac trvania protiprávneho stavu odškodnenie tejto zložky nemajetkovej ujmy v sume 500 Eur. Uvedená výška nemajetkovej ujmy nie je disproporčná k ujmám, ktoré sú priznávané v iných prípadoch, keď napríklad za trvanie nezákonnej väzby (vážnejšieho následku) je primerané priznanie sumy 1000 Eur na za mesiac jej trvania.

25. Žalovaný vzniesol v spore námietku premlčania nároku podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, avšak vo vzťahu k žalobcovmu vyčísleniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Súd však v spore vychádzal z toho, že strany sporu sú povinné vymedziť len skutkové okolnosti prípadu, otázka právneho posúdenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je vecou súdu v zmysle zásady iura novit curia. Ak však žalovaný vzniesol námietku premlčania, bolo povinnosťou súd sa s ňou zaoberať a v prípade jej dôvodnosti na ňu prihliadnuť. Súd pri posúdení premlčania nároku žalobcu aplikoval primerane § 19 zákona o zodpovednosti štátu za škodu, ktorý upravuje plynutie subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej lehoty. Keďže nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za stratu nádeje na zmenu legislatívy súd vymedzil za každý mesiac jej trvania, je v tomto kontexte potrebné prihliadať na premlčanie tohto nároku za každý mesiac samostatne. Súdu bola doručená žaloba dňa 08.08.2023. Podľa názoru súdu žalobca sa dozvedel o škode (nemajetkovej ujme, ktorá mu vznikla) minimálne v okamihu podania žaloby na súd, nevynímajúc skutočnosť, že v obdobných veciach už súdy ohľadne jeho kolegov rozhodovali minimálne od roku 2018. Keďže sa však nárok na náhradu ujmy za stratu nádeje za každý mesiac premlčuje samostatne (ide o pretrvávajúci stav), počnúc od 03.06.2014 (vykonávať služby začal od 03.05.2014), nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v tejto časti je premlčaný za nároky do 03. augusta 2020. Na strane druhej nie je premlčaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za čas, ktorý žalobca strávil v službe nad rámec stanovený smernicou. Je potrebné si uvedomiť, že žalobca s ohľadom na plynutie referenčného obdobia je spôsobilý dozvedieť sa o ujme podľa § 19 ods. 1 zákona o zodpovednosti štátu za škodu až po uplynutí príslušného referenčného obdobia, t. j. keď mu je vystavená zamestnávateľom posledná výplatná páska za 6. (posledný) mesiac. Len vtedy si žalobca vie celkový čas na pracovisku hodnoverne verifikovať a zistiť, či v referenčnom období došlo k prekročeniu konkrétneho rámca. Preto v tejto časti námietka premlčania žalovaným nebola dôvodná.

26. Žalobcovi preto patrí nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za stratu nádeje na zmenu legislatívy za mesiace od 03. augusta 2020 až do 03.12.2023, pretože v čase vyhlásenia rozsudku ešte mesiac december neuplynul. V celkovej sume 39 mesiacov x 500 Eur = 19.500 Eur. Je si potrebné uvedomiť, že tento nárok žalobcovi patrí za každý mesiac trvania protiprávneho stavu až do jeho zmeny. Žalobcovi tak prislúchal celkovo nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v 1. časti a v 2 časti v sume 19 725 Eur.

27. Súd je v sporovom konaní viazaný žalobný návrhom podľa § 216 ods. 1 CSP. Keďže žalobca si uplatnil menej ako bolo zistený jeho nárok súdom, priznal súd žalobcovi len sumu 5 371,85 Eur.

28. K argumentácii sporových strán, s ktorou sa súd nevysporiadal v rámci skutkového a právneho posúdenia veci súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/145/2011 zo dňa

16.11.2011, podľa ktorého nemusí dať odpoveď na všetky nastolené otázky, ale len na tie, ktoré majú podstatný význam. Súd k tomu uvádza, že pokiaľ žalobca argumentoval v spore tým, že sa mu do služobného času nezarátava čas strávený na kurzoch a výcvikoch, ide o pracovnoprávny nárok pre porušenie § 97 ods. 1 písm. c) až f) zákona. Ide o výkon štátnej služby, s ktorým zákon v tomto prípade počíta ako so služobným časom. Nedodržiavaním tohto ustanovenia zamestnávateľom žalobcu nemá žalovaný nič spoločné.
Vo vzťahu k argumentácii žalovaného súd poznamenáva, že ide o prostriedky procesnej obrany, ktorú predkladá vo všetkých obdobných sporoch. Súd nevidí dôvod na to, aby už opakoval odpovede na tieto argumenty, ak už boli predmetom posúdenia inými súdmi v právoplatných veciach. Dokonca, kde žalovaný bol sporovou stranou a sú mu známe. Preto súd k procesnej obrane, s ktorou sa súd nevyporiadal v doterajšom odôvodnení rozhodnutia, odkazuje rozhodnutia napr. Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 17Co/59/2022, 14Co/34/2022, 17Co/16/2022, 17Co/47/2022, 16Co/26/2022, 11Co/48/2022, 14Co/2/2023 a iné, prípadne Krajský súd v Košiciach sp. zn. 3Co/139/2021.

29. Súd pri primeranej aplikácii zákona o zodpovednosti štátu za škodu nevyžadoval od žalobcu predbežné prejednanie nároku podľa § 15 ods. 1 daného zákona. V predmetnom ustanovení totiž zákonodarca s predbežným prejednaním nároku pri porušení práva únie nesprávnou transpozíciou smernice nepočítal. Nie je pritom možné uvedenú situáciu subsumovať ani pod prípady, ktoré sú tam upravené.

30. V tomto rozhodnutí sa súd odchýlil od doterajšej súdnej praxe v obdobných veciach v otázke posúdenia 6 mesačného referenčného obdobia, aplikácie zákona o zodpovednosti štátu za škodu, ako aj rozsahu a spôsobu náhrady nemajetkovej ujmy. Súd uviedol, z akých dôvodov nie je možné vychádzať z priemeru hodín určených žalobcom a na to nadväzujúcim výpočtom výšky ujmy formou nariadenej služobnej pohotovosti. Oproti rozsudku Okresného súdu Zvolen sp. zn. 15C/16/2021, potvrdeného Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/2/2023 súd pri určovaní počtu hodín vychádzal z referenčného obdobia a nie z každého mesiaca jednotlivo. Výpočet po mesiacoch zvlášť nezohľadňuje hypotézu čl. 6 písm. b) smernice. Súd pri skutkových zisteniach a čiastočne iných/doplňujúcich právnych záveroch sleduje vyvolanie diskusie s vyššími súdmi v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu SR v rozsudku sp. zn. 2 Cdo 91/2008 zo dňa 12.05.2009, podľa ktorého: „Súd v prvom rade poukazuje na to, že právna teória i súdna prax rozoznávajú dva základné typy záväznosti rozhodnutí najvyššieho súdu a to záväznosť kasačnú (inštančnú, t.j. v tej istej veci) a záväznosť precedenčnú (judikatórnu); kým v prípade tzv. kasačnej záväznosti je súd nižšieho stupňa vždy povinný pri nezmenených skutkových a právnych okolnostiach veci bezvýhradne akceptovať právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v zrušujúcom rozhodnutí, v prípade tzv. precedenčnej záväznosti existuje možnosť, aby všeobecný súd rôzneho stupňa (ne)reflektoval právne závery najvyššieho súdu tým, že v dobrej viere predostrie konkurujúce úvahy a začne s konkrétnym rozhodnutím najvyššieho súdu zmysluplný právny dialóg (porovnaj napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/155/2011 zo dňa 21.12.2011); v tomto prípade vo svojej podstate argumentačnej záväznosti sa môže súd nižšieho stupňa odkloniť od príslušného súdneho rozhodnutia (rozhodnutí) najvyššieho súdu za predpokladu predloženia kritickej konfrontácie jeho dôvodov, podľa ktorých sa nemohol v obdobnej skutkovej a právnej situácii s predmetným rozhodnutím stotožniť; tento prístup sa preto nepovažuje za porušenie princípu právnej istoty (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/410/2014 zo dňa 14.05.2014)“

31. Súd nevidel dôvod na predĺženie paričnej lehoty na plnenie podľa § 232 ods. 3 CSP, hoci s tým žalobca súhlasil. Skutočnosť, že pri uhrádzaní záväzkov musí žalovaný konať v zmysle interných smerníc nepredstavuje odôvodnený prípad predĺženia tejto lehoty. Štát už mal dostatok času mimosúdne odškodniť žalobcu. Rovnako je v rovnoprávnom postavení oproti iným účastníkom sporového konania. Jeho interné spôsoby úhrady záväzkov sú pre súd nepodstatné. Ak iným fyzickým a právnickým osobám, ktoré nedisponujú takým širokým aparátom zákonodarca upravil základnú lehotu na plnenie troch dní, nebol daný dôvod, aby súd pri žalovanom postupoval inak.

32. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP podľa pomeru úspechu vo veci. Žalobca bol v spore úspešný v celom rozsahu. Preto súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia súdneho úradníka o výške trov konania. Rozhodnutie o výške trov konania súd vydá po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Lučenec na Krajský súd v Banskej Bystrici, písomne vo vyhotovení trojmo.

V odvolaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, kto ho robí – odvolateľ, ktorej veci sa týka, v akom rozsahu odvolateľ napáda rozhodnutie, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody), čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh), odvolanie musí byť podpísané (§ 363 v spojení s § 127 C. s. p.). Odvolanie treba predložiť v troch rovnopisoch, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť (odvolacie dôvody) len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 C. s. p.).
Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C. s. p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Zák. č. 233/95 Z.z. a noviel – Exekučný poriadok.